

INHOUD VAN HET VERENIGINGSTIJDSCRIFT 'GABRIËL' IN HET JAAR 2011

NR. 1. FEBRUARI

Terracotta Iconen

Door Hans Vonk

Beschrijving van enige van deze bijzondere iconen naar aanleiding van een tentoonstelling in het Museum Catharijne Convent in Utrecht in het voorjaar van 2011

Het kapiteel, een versiering met een boodschap

Door Ad Keeman

Rondgang langs kapitelen vanaf de bouwwerken in de oudheid tot de neogotiek en de evaluatie van de afbeeldingen.

Het verhaal van Joris, deel 2

Door Dirk Frelink

De geschiedenis van Georgius/Sint Joris, door een grootvader aan zijn kleinzoon Joris verteld en filatelistisch geïllustreerd. Ditmaal wordt Joris als drakendoder, martelaar en schutspatroom opgevoerd.

Tomar, . waar een klein zegeltje groot is'.

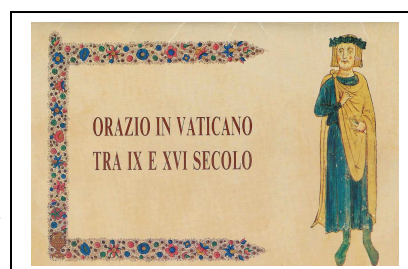
Door Joop Kuijer

Naar aanleiding van een vakantiereis naar Portugal richt de schrijver het zoeklicht op de steden Evora en Lissabon. Kijk voor het hele artikel onder 'artikelen van leden'.

Horatius in het Vaticaan tussen de 9^e en de 16^e eeuw

Door G.A.A. Kortekaas

Levensbeschrijving van de Romeinse dichter Quintus Horatius Flaccus en zijn oeuvre aan de hand van de uitgifte in 1993 van vier postwaardestukken in een omslag door de Vaticaanse Post.

Monnikenwerk

Door Anneke Meeuwenoord

De cisterciënzer orde stichtte vanuit haar basis in Bourgondië een reeks kloosters in o.a. Oostenrijk. Hun dagtaak bestond, naast het bidden van de dagelijkse getijden, uit ziekenzorg, bosbouw, tuin- en landarbeid. Ook zagen zij het als een belangrijke taak te zorgen voor het overschrijven van de heilige boeken en het onderhouden en uitbreiden van het boekenbezit in hun kloosterbibliotheken.

NR.2 APRIL

Koningen en koninginnen in Groot-Brittannië (1)

Door Joke van Strien

Op 28 februari 2008 startte Royal Mail met de uitgifte van een langlopende serie met portretten van Britse vorsten. De huidige koningin, Elisabeth II, kan bogen op een afstamming van stamhoofden/koningen over een periode van bijna 1500 jaar in de geschiedenis van de vier naties die

tegenwoordig Groot-Brittannië vormen. De uitgiftereeks begint met de het Huis Lancaster. Begonnen wordt met in het kort de daaraan voorafgegane geschiedenis.

Tomar, . waar een klein zegeltje groot is'(2)

Door Joop Kuijer

Het vervolg van het artikel in Gabriël nr.2/2011, waarin de schrijver een vakantiereis naar Portugal beschrijft. Deze keer komen de ontdekkingsreizigers Pedro Alvarez Cabral en Vasco da Gama, de stad Coimbra en het Spaanse bedevaartsoord Santiago de Compostela aan bod.

U kunt dit artikel lezen op deze website.

Klik daarvoor de rubriek 'artikelen van leden aan.

Het Bojnice altaar

Door Linda van der Gaag

Lotgevallen van het rond 1350 geschilderde altaarretabel door de Italiaanse kunstenaar Nardio di Cione.

Stift Melk aan de Donau

Door Ben Vermeulen

Uitgebreid verslag van de geschiedenis van het beroemde Stift Melk en de eeuwenoude kunstschaten van dit icoon van de Oostenrijkse religieuze bouwkunst.

Het maken van een 1-kaderverzameling

Door Henny Brugman

De auteur brengt verslag uit van haar pogingen na het opnieuw volgen van een BBF-cursus een bestaande 1-kaderverzameling om te zetten naar een nieuwe presentatie. Dat bleek toch niet zo eenvoudig als tevoren was gedacht, maar het uiteindelijke resultaat geeft bijzonder veel voldoening.

Een aanmoediging voor anderen om ook eens een poging te wagen hun materiaal uit de stokboeken te krijgen.

NR.3 JUNI

Twee Anjou-koningen, twee handschriften

Door Joke van Strien

De achtergrond van de uitgifte door Slowakije in de serie Kunstschaten van een postzegel met de afbeelding van koning Karel I Robert van Hongarije (1288-1342) uit het Franse gravengeslacht Anjou.

Waarom de kerk wel Bijbels is

Door Hans Wesselius

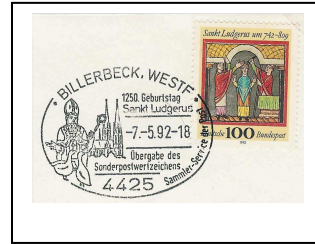
Uitleg aan de hand van teksten in het Oude en Nieuwe Testament over de noodzaak en het belang voor de gelovige van regelmatig kerkbezoek en de onderdelen waaruit een kerkdienst bestaat.

Sint Ludger, missionaris van eigen bodem

Door Joop Boots

De geschiedenis van de eerste missionaris van eigen bodem: Sint Ludger, in het Latijn Ludgerus, geboren ca. 743 in Zuilen (bij Utrecht) en gestorven in Billerbeck (Dl.) op 26 maart 809. Door keizer Karel de Grote werd hij opgeroepen om de bekering van Friezen en Saksen te leiden.

Balthasar Neumann. Een van de beroemdste bouwmeesters van de Barok in Duitsland

Door Ben Vermeulen

Levensbeschrijving van de virtuoze architect en diens architectonisch hoogtepunt: het trappenhuis in de residentie van de bisschoppen van Würzburg.

Het borstschild van de Hogepriester

Door Josef Charrach, Israel, vertaling Piet Struik

Beschrijving van de relatie tussen de 12 stammen van Israël en de 12 edelstenen en mineralen die samen de versiering van het borstschild van de Hogepriester vormen. De auteur is geoloog en filatelist en combineert de gebruikte edelsteen en de stam in bijbelse tijden met de huidige naam en vindplaats.

Verstilde devotie (2 en slot)

Door Ton Vis

Techniek en vervaardiging van een gebrandschilderd raam en de geschiedenis van de glasschilderkunst. In dit tweede deel aandacht voor het moderne glasschilderen als gewaardeerde kunstvorm

Koningshoofd uit Kalocsa (1e kwart 13de eeuw

Door Mart Renique

Aandacht voor een van de mooiste beeldhouwwerken uit het tijdperk van de Árpáden in Hongarije, waarvan nog altijd niet zeker is, wie het eigenlijk voorstelt: een koningshoofd (Béla III of een bijbelse koning) of misschien een Christushoofd als onderdeel van een Majestas Domini.

Het Mariabeeld van Máriabesnyő

Door Klára Béni

Lotgevallen van het 250 jaar geleden teruggevonden genadebeeld van Máriabesnyő, waarvoor op 14 augustus 2009 door de Hongaarse Post een postzegel werd uitgegeven.

NR.4 augustus

Koningen en koninginnen in Groot-Brittannië (2) Het Huis Tudor (1)

Door Joke van Strien

Beschrijving van de periode 1485 – 1603, waarin een nieuw vorstenhuis aantrad met Henry VII Tudor, opgevolgd door zijn zoon Henry VIII.

Het kruis, een oeroud en christelijk symbool

Door Ad Keeman

De auteur vertelt aan de hand van postzegels de geschiedenis van het kruis, een oeroud symbool dat met de opkomst van de christengemeenten op de 4de en 5de eeuw een christelijke betekenis kreeg. De waarde en de betekenis van het kruis neemt door de eeuwen sterk toe. Daarbij komt de door de eeuwen gegroeide verscheidenheid van kruisen aan de orde.

Lorenz Werthmann

Door Mathieu van Bommel

Leven en werk van deze priester (1858-1921) die in Duitsland de versplinterde hulporganisaties op het gebied van de armenzorg binnen de rooms-katholieke kerk in één grote Caritasbond bijeenbracht. Grondslag van zijn streven was de Bergrede waarin Jezus Christus oproept 'de armen ondersteunen, de hongerigen te spijzen...'

Anjou Legendarium (ca 1330)

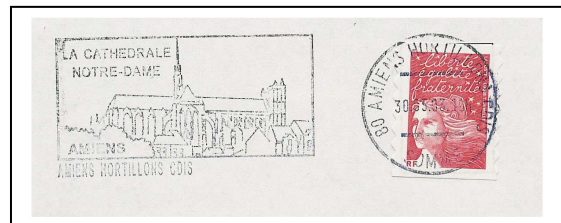
Door Mart Renique

Het Anjou Legendarium is een verzameling legendenverhalen die ca 1330 in opdracht van koning Karoly Robert I van Anjou werd vervaardigd en op twee postzegels en een postwaardestuk zijn terug te vinden. De talloze kleurrijke miniaturen zijn vervaardigd door miniaturisten uit de School van Bologna.

De kathedraal van Amiens

Door Ben Vermeulen

Achtergrond, bouwplan en totstandkoming van de kathedraal van Amiens, een van de hoogtepunten van de Franse Gotiek.

Op zoek naar de fresco's in de Marienkirche in Hanzestad Lübeck

Door Joop Kuijer

'Wie ver reist, kan veel verhalen' luidt een gezegde. De auteur heeft deze zomer een reis gemaakt langs de Hanzesteden aan de Oostzeekust en liet zich daar verassen door de indrukwekkende koopmans- en stadshuizen en vooral de enorme kerken gebouwd in de 'Backstein-Gotik'.

NR.5 oktober

Koningen en koninginnen in Groot-Brittannië (3)

Het Huis Tudor (2)

Door Joke van Strien

Overzicht van de opvolgers van koning Henry VIII. Tijdens de korte regering van zijn zoon Edward VI werd het protestantisme in Engeland verder doorgevoerd. Het land werd weer katholiek onder Mary, Henry's oudste dochter. Toen zijn tweede dochter Elisabeth I aan de macht kwam werd Engeland definitief een protestantse staat. Het Anglicanisme werd door haar stevig gevestigd. Met

Elisabeths overlijden in 1603 kwam er een eind aan het Huis Tudor en namen de Schotse Stuarts het roer over. Daarover gaat een volgende aflevering.

Kereszteny museum Esztergom (werkplaats) van de meester van Jánosrét

Door Mart Renique

Het museum voor Christelijke Kunst in Esztergom bezit een schat aan schilderijen van Hongaarse en West-Europese herkomst uit de late Middeleeuwen. In de filatelie vinden we afbeeldingen daarvan op diverse kerst- en kunstpostzegels.

Op zoek naar de fresco's in de Marienkirche in Hanzestad Lübeck (2)

Door Joop Kuijer

De brand in de Marienkirche was desastreus voor de muurbespleistering. Er vielen grote stukken van de wandbedekking af, maar daarachter kwam wonder boven wonder een deel van de originele middeleeuwse beschildering aan het licht! Men begon enthousiast aan de restauratie, die al snel verzandde in grote conflicten over de aanpak. Hoe het afliep?

De astronomische klok in Praag

Door Piet Blok

Uitgebreide beschrijving van dit bijzondere stadsuurwerk dat tegenwoordig een eersteklas toeristische trekpleister is. Elk uur verzamelt zich een grote groep belangstellenden om het spelwerk met zijn bewegende figuren gade te slaan.

Rond het jaar 1410 zou de klok zijn gebouwd en in latere jaren steeds weer uitgebreid zijn met nieuwe vondsten tot zijn huidige omvang.

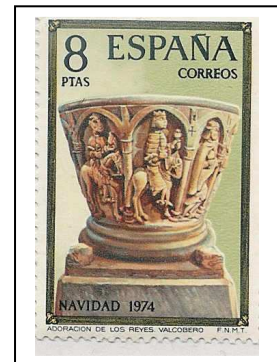
De auteur vertelt ons uitgebreid over de geschiedenis en de werking van dit interessante uurwerk.

NR.6 december

Het doopsel heeft een geschiedenis

Door Ad Keeman

De auteur geeft aan de hand van postzegels en poststukken een overzicht van de bediening van het doopsel door de eeuwen heen. Hij begint met de doop van Jezus door Johannes de Doper. Vervolgens komt het doopsel in de eerste eeuwen van de kerk, aanvankelijk aan volwassenen, later ook aan kinderen samen met hun ouders, aan de orde. Clovis' doop als beginpunt van de christianisering van het Frankische rijk, gevolgd door de oversteek naar Brittannië, i.c. Kent. Het hoofdstuk over de doopbediening bij de protestantse kerken completeert zijn artikel, dat met veel mooi, toepasselijk filatelistisch materiaal is geïllustreerd.

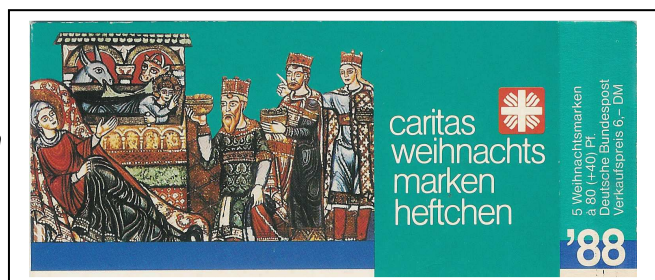

Het mooiste middeleeuwse religieuze handschrift

Door Joop Boots

De geschiedenis van het Evangelarium van Heinrich der Löwe wordt op de vertrouwde wijze door Joop Boots verteld en voorzien van een uitleg over de miniaturen die te zien zijn op twee kerstpostzegels in 1989 uitgegeven door de Deutsche Bundespost.

Een particuliere Caritas-instelling kreeg van de Deutsche Bundespost toestemming om

die beide postzegels te gebruiken in speciaal door hen uitgegeven postzegelboekjes. De kaftjes van deze boekjes tonen nog beter dan de postzegels de pracht van de miniaturen: 'De aankondiging aan de herders' en 'De aanbidding door de drie koningen'.

De Goede Boodschap

Door Henk Grolleman †

Najaar 2010 stuurde Henk Grolleman de redacteur twee artikelen om daaruit een keus te maken voor het decembernummer 2010. Enige weken later overleed Henk. Zijn eerste artikel was te lezen in Gabriël nr.6, december 2011, het tweede, de Goede Boodschap, de kern van het Kerstfeest, heeft de redacteur in dit decembernummer geplaatst.

Duitse kerstzegels 2011

Door Ben Vermeulen

Beschrijving van de twee postzegels, die de Deutsche Post dit jaar t.g.v. Kerstmis uitgaf. Op de zegel van 45+20C zien we de heilige Martinus van Tours, op die van 55+25C begroeten kinderen Sint-Nicolaas. Beiden zijn traditioneel uitgebeeld, maar wel in moderne gebrandschilderde glasramen.

400 Jaar King James Bible in Groot-Brittannië

Door Joke van Strien

Met de troonsbestijging van de Schotse koning James VI als koning James I van Engeland was het gewenst een geheel nieuwe Bijbelvertaling te laten verschijnen om de samenhang tussen Engelse Anglicanen en Schotse Calvinisten te bevorderen. In totaal 47 geleerden, allen lid van de Church of England, werkten aan deze vertaling. De eerste editie werd gedrukt in 1611 bij de Londense King's Printer Robert Barker. De King James Bible is Dit jaar het motto van de jaarlijkse kerstzegels van Groot-Brittannië.

Drie Franciscaanse postzegels

Door Henk Groenewegen ofm

Aandacht voor drie persoonlijke postzegels die onlangs door de Franciscaanse gemeenschap in Nederland werden uitgegeven. De eerste voor de herdenking dat 800 jaar geleden de heilige Clara van Assisi haar nieuwe leven in de geest van Franciscus begon. De tweede toont het klooster van San Damiano, waar Clara en haar volgelingen als slotzusters gingen wonen. Op de derde postzegel ziet u het klooster in Megen met de tuin 'De Hof van Lof', waarvoor de eerste steen in 1648 werd gelegd.

De Abdij van Fontenay

Door Ben Vermeulen

Geschiedenis van het prototype van een cisterciënzer abdij, de Romaanse Abdij van Fontenay in Bourgondië, die in 1139 werd gebouwd op basis van de typische cisterciënzer plattegrond, zonder verfraaiingen. Slechts enige kunstwerken, waaronder een beeld van Maria met Jezus, de beroemde Madonna van Fontenay, vinden we in het koor. Het is een van de best bewaard gebleven kloostergebouwen in Frankrijk.

Een bijzondere Anna-te-Drieën

Door Mathieu van Bommel

*Eén van de drie persoonlijke postzegels, die pastoor Kees van Lent in 2008 tgv. het 150-jarig bestaan van de parochie Johannes de Doper in Hoofddorp liet ontwerpen, springt er één uit: Anna-te-Drieën van de kunstenares Antoinette Otten (*1961), naar de beeldengroep in de bijbelse beeldentuin achter de parochiekerk van Hoofddorp. Vermeldenswaard is dat deze bijzondere tuin in 2008 tijdens de jaarlijkse Dag van de Architectuur de architectuurprijs kreeg toebedeeld.*

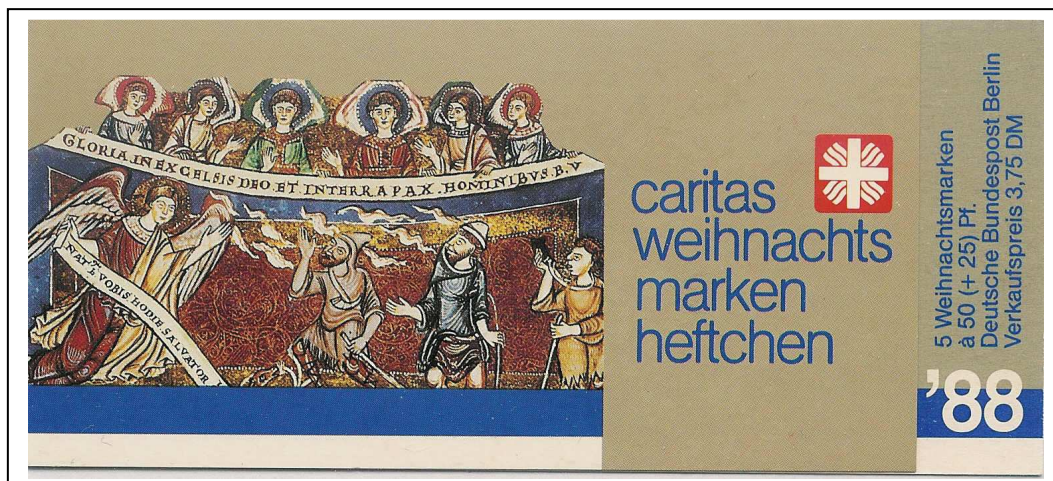
Misampul (ca 1200)

Door Mart Renique

Aandacht voor een niet zo in het oog vallend gebruiksvoorwerp bij de Eucharistie, de misampul. Beschreven wordt de functie van 16e-eeuwse misampul die oorspronkelijk behoorde tot de inventaris van de basiliek van Nagyvarad. Toen de Ottomaanse legers oprukten werd de kan in veiligheid gebracht en kwam toen vermoedelijk in het bezit van de Transsylvaanse familie Bathlen. Begin 19e eeuw werden de misampullen aangekocht door een verzamelaar van zilveren voorwerpen. Na diens dood kwamen ze naar het Nationaal Museum in Boedapest, waar ze in de Middeleeuwse afdeling worden tentoongesteld.

Hiermee eindigt de jaargang 2011. Maar liefst 19 leden en 2 niet-leden hebben dit jaar ons verenigingsblad gevuld met een 40-tal artikelen. We zijn hen daar dankbaar voor en hopen dat zij – en liefst ook nog meer Gabriël-leden - het nieuwe jaar weer actief zullen willen zijn om te verrassen met aansprekende verhalen over thema's in geschiedenis, cultuur en kunst verband houdende met bijbel en christendom.

De eindredacteur verwacht dat het eerste nummer in 2012 ca. 8 februari bij de leden zal kunnen worden bezorgd. Een samenvatting zult u kort daarna op de site kunnen lezen.

BESTUUR, REDACTIE, AUTEURS EN WEBMASTER WENSEN ALLE BEZOEKERS VAN ONZE WEBSITE GEZEGENDE KERSTDAGEN EN AL HET GOEDE VOOR HET NIEUWE JAAR 2012

Enkele artikelen – onder andere die over de Marienkirche - kunt u in zijn geheel lezen elders op deze website.

Hebt u belangstelling voor de artikelen in ons verenigingsblad, word dan lid van 'GABRIËL'.

U ontvangt zes maal per jaar het verenigingstijdschrift 'Gabriël', boordevol informatie over uiteenlopende onderwerpen over geschiedenis kunst, cultuur, verband houdende met bijbel en christendom in de filatelie.